

Den 1 juli förändrades lagen om elektronisk kommunikation (2003:389). Det innebär att du som besöker en webbplats aktivt måste samtycka till att webbplatsen använder så kallade cookies. Några cookies på MSB.se är nödvändiga för att webbplatsen ska fungera korrekt. Dessa har redan sparats på din dator. Övriga cookies används i vårt förbättringsarbete. Dem kan du godkänna här. Vad innebär detta?

Jag godkänner

Frågor och svar om sotning och brandskyddskontroll

Här har vi samlat vanliga frågor och svar om sotning och brandskyddskontroll.

Tolkning av frister och definitioner av begrepp i SRVFS 2005:9 föreskrifter och allmänna råd om sotning och brandskyddskontroll

Vem bestämmer och vad avgör vilken brandskyddskontrollfrist som min lokaleldstad ska ha?

[Läs mer om frister och avgifter](#)

Egensotning

Är kommunen skyldig att tillåta en fastighetsägare att sota själv om denne kan förväntas utföra sotningen på ett tillfredsställande sätt?

Av LSO (Lagen om skydd mot olyckor) framgår att kommunen får tillåta att en fastighetsägare sotar sin egen anläggning om det kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt.

Detta innebär att kommunen bara får tillåta sådan sotning om den enskilde visar att det görs på ett betryggande sätt. Det finns dock inte idag ett klart stöd för att säga att kommunen måste medge sådan sotning om den kan göras på ett betryggande sätt.

Om kommunen avslår en ansökan om att få sota själv så kan detta beslut överklagas till länsstyrelse och allmän förvaltningsdomstol. Denna prövning får då avgöra om kommunen haft rätt att neka den enskilde att sota själv.

Hur kan en fastighetsägare verifiera att han/hon har tillräcklig kunskap för att utföra sotningen på ett godtagbart sätt?

Det är kommunen som bestämmer hur sådan verifiering ska ske. Exempelvis kan ett intyg från en genomgången kurs eller studiecirkel med relevant innehåll vara ett sådant sätt.

Brandskyddsföreningen Sveriges utbildningspaket om "egensotning" är ett exempel på en sådan kurs.

Får kommunen tillåta att en fastighetsägare anlitar en annan sotare än kommunens ordinarie sotare?

Ja det får kommunen eftersom bestämmelserna i LSO säger att fastighetsägaren kan få tillåtelse att låta annan utföra sotningen. (Om de civilrättsliga avtal som reglerar förhållandet mellan kommunen och skorstensfejarmästaren skulle hindra detta får kommunen själv pröva)

Vem i kommunen ska fatta beslut om tillåtelse för fastighetsägare att sota själv?

Primärt är det den nämnd i kommunen som är ansvarig för sotningsverksamheten som ska fatta dessa beslut.

Enligt kommunallagens bestämmelser kan nämnden, om den så önskar, delegera beslutanderätten till exempelvis en tjänsteman eller förtroendevald i kommunen.

En skorstensfejarmästare som inte är anställd i kommunen kan därför inte delegeras sådana uppgifter.

Om en kommunalt anställd skorstensfejarmästare eller brandskyddskontrollant ska delta i beslutsfattandet eller handläggningen av dessa tillståndsärenden bör dock bestämmelserna om jäv iakttas.

Får kommunen ta betalt för provning av ansökningar om att få sota själv?

Kommunen får endast ta betalt för sotning och brandskyddskontroll enligt lagens 3 kap. 6 §. Att pröva en ansökan om tillåtelse att få sota själv är att betrakta som handläggning av ett myndighetsärende och för detta får kommunen inte ta betalt.

Hur ska kommunen kontrollera om en fastighetsägare som fått tillstånd att sota själv verkligen gör det?

Kommunen bör i beslutet ange att sotningar ska utföras enligt kommunens sotningsfrister och att fastighetsägaren ska dokumentera när sotning har skett. Denna dokumentation kan sedan kontrolleras i samband med brandskyddskontrollen eller vid annan tillsyn från kommunens sida.

Får en kommun meddela föreskrifter som innebär att alla som vill sota själv också får lov att göra detta efter anmälan till kommunen?

Nej, tillåtelse får endast ske efter provning av ansökan från en fastighetsägare i varje enskilt fall.

Får kommunen tillåta att en fastighetsägare själv utför brandskyddskontrollen?

Nej, brandskyddskontrollen ska alltid utföras genom kommunens försorg då detta är samhällets kontroll av att den enskilde uppfyller kraven enligt lagens 2 kap. 2 § som i korthet säger att det är fastighetsägaren som är ansvarig för att anläggningen är brandsäker.

Brandskyddskontroll

Kommer MSB att ta fram ett standardiserat protokoll för brandskyddskontrollen?

Inte som det ser ut i nuläget. Arbetsbeskrivningar för genomförandet av kontrollen, inkluderande protokoll, är på sådan detaljnivå att frågan med fördel bör lösas mellan företrädare för kommunerna och sotningsbranschen.

Ingår det alltid provningar och mätningar av tryck, täthet och temperatur i brandskyddskontrollen?

Nej, kontrollen är i första hand en okulär kontroll av brandskyddet beträffande anläggningen i sin helhet.

Om det vid denna kontroll uppstår misstanke om fel som kan innebära en brandrisk och som inte går att fastställa direkt, kan det vara nödvändigt att fördjupa kontrollen.

Exempelvis kan det uppstå misstanke om att rökkanalen är otät men om man kan inte konstatera detta säkert på okulär väg så får man gå vidare och täthetsprova kanalen.

Hur lång tid ska en brandskyddskontroll ta och vad ska den kosta?

Det är kommunen som ska bestämma avgiften för kontrollen och tidsåtgången för kontrollen avgör kostnaden för densamma. Tidsåtgången styrs i sin tur av kontrollens omfattning vilken framgår av Räddningsverkets föreskrifter och allmänna råd.

Det är nu kommunernas uppgift att tillsammans med de som ska utföra kontrollen enas om en rimlig tidsåtgång och därefter fastställa en taxa som anger kostnaden för kontrollen.

Vad är det för skillnad på den brandskyddskontroll som utfördes enligt 17 § räddningstjänstlagen jämfört med den brandskyddskontroll som nu ska utföras enligt 3 kap. 4 § lagen om skydd mot olyckor?

Brandskyddskontrollen enligt räddningstjänstlagens bestämmelser utfördes av sotaren vid varje sotningstillfälle och med de intervall som framgick av Räddningsverkets föreskrifter om sotnings- och kontrollfrister.

Kontrollen omfattade i stort sett det de delar av anläggningen som sotaren kom i kontakt med under sotningsarbetet, dvs. skorstenen ovan tak samt eldstaden eller imkanalen.

Brandskyddskontrollen enligt lagen om skydd mot olyckor innebär att hela anläggningen ska undersökas på ett mer omfattande sätt än tidigare. Kontrollintervallen är längre än tidigare och framgår av Räddningsverkets föreskrifter (SRVFS 2005:9) där också kontrollens omfattning anges.

De som utför kontrollen ska uppfylla ett visst behörighetskrav (lägst teknikerutbildning för skorstensfejare).

Kan en kommun besluta om brandskyddskontroll med andra intervall än vad som framgår av Räddningsverkets föreskrifter?

Kommunen kan inte föreskriva om andra generella intervall än vad Räddningsverket gjort. Däremot kan en kommun med stöd av 3 kap. 1 § i förordningen om skydd mot olyckor besluta om brandskyddskontroll i särskilda fall när det finns skäl för att utföra sådan kontroll.

Exempelvis kan detta vara aktuellt innan en anläggning tas i bruk efter att ha varit utsatt för soteld.

Omfattas uppgifter som framkommer vid brandskyddskontrollen av de utökade sekretessbestämmelserna i sekretesslagen som gäller för övrig tillsynsverksamhet enligt lagen om skydd mot olyckor?

Formellt sett inte men man ska givetvis inte sprida uppgifter av personlig eller ekonomisk karaktär om det vara till olägenhet för någon.

Finns det tillräckligt många personer som uppfyller behörighetskravet för att få utföra brandskyddskontrollen?

Den bedömning som gjordes när behörighetskravet fastställdes var att det totala behovet låg på ca. 200-400 årsarbeten. Det finns ca. 500-600 personer inom sotningsverksamheten som idag uppfyller behörighetskravet vilket innebär att det totalt sett finns tillräckligt många personer som kan utföra kontrollen.

Emellertid så är dessa inte jämt fördelade över landet så att det motsvarar behovet i varje enskild kommun. I syfte att avhjälpa detta problem avser verket att genomföra extra antal behörighetsgivande utbildningar under de närmaste åren för att minska problemet.

Genom omplanering av arbetsuppgifter, rekrytering och tillfälligt lån av arbetskraft kan sotningsdistrikten också påverka situationen.

Brandskyddskontrollen ska nu ske med längre intervall än tidigare. Vad händer om man vid sotning upptäcker någon brist som kan medföra brandfara? Ska man meddela fastighetsägaren om detta?

Självklart ska man fortfarande meddela fastighetsägaren eller motsvarande om man upptäcker något som innebär en brandrisk vilket bland annat framgår Räddningsverkets allmänna råd om sotning.

Skillnaden mot tidigare är att sotningen numera inte innefattar en skyldighet att systematiskt kontrollera anläggningen för att bedöma dess brandsäkerhet utan denna kontroll sker nu i samband med brandskyddskontrollen.

Kan man få dispens från behörighetskravet för att kunna utföra brandskyddskontroll?

Nej, idag finns ingen dispensmöjlighet.

Sotningsutbildning**Vilka antagningskrav kommer att gälla för den nya utbildningen?**

Den nya utbildningen innehåller en grundutbildning till skorstensfejare och en vidareutbildning till skorstensfejaretekniker och för att kunna antas till grundutbildningen krävs allmän högskolebehörighet.

För att kunna antas till vidareutbildning krävs det att man utöver att ha genomgått grundutbildning dessutom ska ha godkända betyg från gymnasieskolan i svenska B, matematik A och samhällskunskap A samt att man har minst tre års yrkeserfarenhet varav minst ett år efter avslutad grundutbildning.

Det kan poängteras att det tidigare kravet på att vara anställd inom ett sotningsdistrikt är borttaget.

Övrigt**I Räddningsverkets tidigare föreskrifter om sotnings- och kontrollfrister fanns en bestämmelse som innebar att en anläggning som inte hade använts på tre år skulle kontrolleras innan den på nytt togs i bruk. Finns denna bestämmelse kvar i de nya föreskrifterna?**

Nej, denna bestämmelse finns inte kvar på samma sätt som tidigare. Istället gäller principen att alla objekt ska kontrolleras inom den fristlängd som är tillämplig enligt Räddningsverkets föreskrifter (SRVFS 2005:9).

Har en anläggning inte använts och därmed inte kontrollerats inom den föreskrivna fristlängden ska det ske en kontroll innan anläggning på nytt tas i bruk.

Hur kan man få del av innehållet i Räddningsverkets föreskrifter och allmänna råd om sotning och brandskyddskontroll?

Enklast är det genom MSB:s Publikationsservice där alla publikationer finns tillgängliga. Vill man ha dem i tryckt form får man beställa dem via Nordstedts Juridik AB, tel. 08-690 91 90. MSB har ingen egen försäljning av tryckta föreskrifter och allmänna råd.

[Publikationsservice](#)

Måste kommunen föra ett register över de fastigheter som omfattas av sotningsverksamheten, så kallad kontrollbok?

Lagen och förordningen om skydd mot olyckor innehåller inte några bestämmelser som tvingar kommunen till att föra något register.

Kommunerna har ansvaret för sotningsverksamheten och för att kunna planera, genomföra och följa upp verksamheten är det nödvändigt att veta vilka fastigheter som ska besökas med mera.

Det får därför som en självklarhet att kommunen behöver ha någon form av dokumentation för de fastigheter som berörs.

Omfattas dieseldrivna motorer för elproduktion av bestämmelserna om sotning och brandskyddskontroll?

Nej, dessa anläggningar definieras inte som sådan fast förbränningsanordning som avses i lagens 3 kap. 4 §.

Tidigare fanns det i räddningstjänstförordningen en bestämmelse som sa att om man i samband med sotning upptäckte risk för annan olycka än brand så skulle ansvarig myndighet underrättas. Finns motsvarande bestämmelse kvar i den nya förordningen?

Ja, motsvarande bestämmelse återfinns i förordningens 3 kap. 7 §.

Vem i kommunen är ansvarig för sotningsverksamheten?

Kommunens uppgifter lagen om skydd mot olyckor ska fullgöras av en eller flera nämnder. Kommunen får själv bestämma om de vill ha en nämnd som hanterar alla uppgifter enligt lagen eller om man vill dela upp det på flera olika nämnder.

Om kommunen så önskar är det alltså fullt möjligt att ha en egen nämnd som enbart ansvarar för sotningsverksamheten.

Vad gäller om kommunen inte har beslutat om egna sotningfrister?

Genom förordningen (SRVFS 2003:6) om upphävande av Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 1996:6) om sotnings- och kontrollfrister har det föreskrivits att de sistnämnda föreskrifterna ska upphöra att gälla den 1 januari 2004.

Intill dess att kommunen, med stöd av 3 kap. 1 § denna förordning, meddelat föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § första och andra stycket lagen om skydd mot olyckor ska ske, ska för rengöringen (sotningen) i tillämpliga delar dock tillämpas de bestämmelser som anges i de upphävda föreskrifterna.